

Lokalna akcijska grupa „VINODOL“

Broj jedinica lokalne samouprave: **7**

Gradovi: **Bakar, Crikvenica, Kraljevica, Novi Vinodolski**

Općine: **Čavle, Kostrena, Vinodolska općina**

Broj naselja: **54**

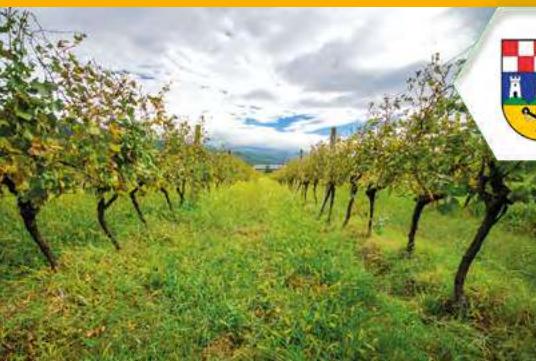
Površina (km²): **683**

Broj stanovnika: **44.109**

Gustoća stanovnika: **64.58 / km²**

Bribir 46 a, 51253 Bribir,
+385 (0)51 436 231, www.lag-vinodol.hr,
lag.vinodol@gmail.com

Lokalna akcijska grupa „VINODOL“ osnovana je 2012. godine s ciljem unaprjeđenja kvalitete života na području LAG-a, kroz održiv lokalni razvoj i LEADER pristup. Temeljna zadaća LAG-a je promicanje ruralnog područja te unaprjeđenje interesa od važnosti za područje LAG-a, s naglaskom na mogućnost korištenja sredstava iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). LAG nosi ime prema Vinodolskoj dolini (lat. Vallis Vinearia), koja je u povijesti bila oaza vinove loze, područje poznato po proizvodnji vina. Kao

najbolji primjer povijesne povezanosti cjelokupnog područja LAG-a, ističe se Vinodolski zakonik koji dokazuje da je cjelokupno područje bilo u sastavu vinodolske upravno-političke cjeline još davne 1288. godine.

VIZIJA

LAG „VINODOL“ - ruralno područje održivog društvenog razvoja na kojem su stvoreni uvjeti za poljoprivrednu proizvodnju, turizam i kvalitetnu ruralnu infrastrukturu, poštujući povijesno naslijeđe, prirodnu i tradicijsku baštinu - područje privlačno za život, rad i odmor!

Znamenitosti područja LAG-a „VINODOL“

BAKAR

BAKARSKE PREZIDI - zasigurno jedan od najdojmljivijih spomenika ljudskog truda i upornosti predaka. Nastali su većinom za vrijeme vladavine kraljice Marije Terezije (18. stoljeće). Proglašeni spomenikom kulture 1972. godine. Nakon više od pola stoljeća zapuštenosti, PZ Dolčina Praputnjak je u 2002. godini započela s obnovom prezida posadivši izvornu sortu vinove loze Belinu od koje se ponovo počeo proizvoditi pjenušac pod nazivom „Stara Bakarska vodica“.

TURSKA KUĆA - jedna od najpoznatijih, a za posjetitelje svakako najatraktivnija kuća u Bakru, pretpostavlja se da je građena u 14. ili 15. stoljeću. Posebnost Turske kuće proizlazi iz njenih orijentalnih graditeljskih i stilskih obilježja kojih u ovim krajevima inače nema, no Turska se kuća ipak skladno uklopila u okolni primorsko-mediteranski ambijent grada. Njezin oblik što podsjeća na čardak već je odavno srastao s gradom kao i dvije legende o nastanku ove neobične kuće bez «kantuna».

JEZERO PONIKVE - Ponikve su mjesto u bakarskom zaledu u kojem možete vidjeti jedinstveni krški fenomen pod nazivom „sad ga ima, sad ga nema jezero“, koji je prilično rijedak ne samo u Hrvatskoj nego i šire. Za vrijeme iznimno kišnih razdoblja slivne i podzemne vode od krške doline stvaraju jezero i tako Ponikve u samo nekoliko sati postaju mjesto uz jezero. Taj fenomen kratkog je vijeka jer vodu jezera već prva bura vraća u podzemne tokove bakarskih izvora.

MARGARETIN SAJAM - u svrhu očuvanja bogate bakarske povijesti i običaja, svake godine održava se Margaretin sajam po uzoru na stari Margaretin sajam koji ima vrlo dugu tradiciju i bio je jedan od najvećih na ovim prostorima. Trajao je tri dana i to od 12. do 14. srpnja, a započinjao je pucnjem topa. To je sajam izvorne hrane, pića, gastronomskih delicija i izvornih suvenira te predstavljanja starih običaja, koji se već godinama održava u sklopu Margaretinog leta povodom proslave dana Grada Bakra.

BAŠKOT - priča o bakarskom baškotu veže se uz život pomoraca koji je, kako kažu, kruh sa sedam kora. Smatra se da su pecivo u Bakar donijeli ribari iz talijanske luke Chioggie. Ovo dva puta pečeno suho pecivo bilo je u prošlosti zbog svoje trajnosti česti zalogaj bakarskih pomoraca na plovibdama diljem svijeta jer, iako bez umjetnih dodataka, ima rok trajanja od čak šest mjeseci.

STARA BAKARSKA VODICA

VODICA - nadaleko poznati pjenušac Bakarska vodica obično se pio kod velikih slavlja, a mnogo brojne su generacije njime nazdravljale u važnim životnim trenutcima. Nekada se pio i na bećkom dvoru, a danas se može kušati pod imenom Stara Bakarska vodica.

BAKARSKA TORTA - krajem 19. stoljeća osmišljen je recept za raskošno bogatu, ali lagantu bakarsku tortu. Uz svijetli i tamni biskvit, njezin najfiniji dio je krema od oraha, što nam govori da su bakarski patriciji živjeli na visokoj nozi jer su orasi, kao i danas, bili skupa namirnica.

CRIKVENICA

AD TURRES – antičko naselje, područje današnje Crikvenice na kojem je u 1. stoljeću pr. Kr. osnovana velika keramičarska radionica u kojoj počinje intenzivna gospodarska djelatnost - proizvodnja cijelog assortimana keramičarskih predmeta potrebnih za svakodnevni život, gradnju i trgovinu. Danas je arheološko nalazište ostataka antičke povijesti grada. Godine 2011. izgrađena je replika rimske peći za keramiku, a u planu je izgradnja arheološkog parka.

CRIKVENIČKA AMFORA - među brojnim nalazima na arheološkom nalazištu Ad turres treba istaknuti jedinstven tip rimske amfore, koja je prema nalazištu na kojem je otkrivena dobila ime Crikvenica. Ovaj poseban tip amfore je službeno nazvan Jadranska amfora ravnog dna tip Crikvenica, što je potvrđeno i od strane stručnjaka. Danas, dvije tisuće godina kasnije, ove se amfore opet izrađuju, ali samo kao umanjene replike, koje su postale autohtoni suvenir Crikvenice.

KAŠTEL - kaštel, samostan, bolnica, dječji dom, odmaralište, hotel... zdanje je prošlosti koje je 1412. godine na temeljima stare crkve podigao Nikola IV. Frankopan kao samostan koji je darovao redovnicima Sv. Pavla Pustinjaka (pavlinima). Darovnicu je izdao u Modrušu, a to je ujedno i najstariji pisani dokument u kojem se spominje ime Crikvenica. To je stara jezgra Crikvenice i najznačajniji spomenik crikveničkog povijesnog nasljeđa.

MJESEC PLAVE RIBE - CESTA PLAVE RIBE - tijekom lipnja održava se Mjesec plave ribe, vezan uz projekt inspiriran bogatom ribarskom prošlošću ovoga kraja "Cesta plave ribe". Zašto plava riba? Prijе svega, zato što je nekad bila jedna od najvažnijih namirnica u tradicionalnoj prehrani. Osim toga, crikvenički su ribari već u 18. stoljeću bili iskusni i poznati majstori u lovu na plavu, ali i ostalu ribu, a mnogi su od njih svoja znanja i vještine prenosili na generacije ribara diljem svijeta. Desetak restorana s područja rivijere danas nosi markicu "Cesta plave ribe", kojom poručuju da u stalnoj ponudi imaju jela od plave ribe.

RIBARSKI TJEDAN - više od 50 godina prijelaz iz kolovoza u rujan u Crikvenici rezerviran je za jednu posebnu manifestaciju – Ribarski tjedan, koji traje punih tjedan dana. Posjetitelje očekuje raznovrstan i bogat program, u kojem uživaju sve generacije. Tjedan proleti u tenu uz svakodnevnu zabavu i brojne aktivnosti na kopnu i moru. Ljubitelje morskih delicija razveseljava posebna gastro ponuda u odabranim crikveničkim restoranima. Ova manifestacija je od 2019. godine dio projekta „Zaštita, promocija i turistička valorizacija jadranske pomorske baštine“ ili skraćeno „ARCA ADRIATICA“.

FESTIVAL JAGODA - gastronomска manifestacija namijenjena svim sladokuscima i obožavateljima ovoga voća. Program manifestacije održava se u svibnju na trgu u Selcu, a uz jagode, prodaju se i različiti proizvodi od jagoda poput sokova, likera, džemova... Partner u ovoj manifestaciji je Udruga proizvođača jagoda Zagrebačke županije "Jagodni prsten".

CRIKVENIČKE RUPICE - autohtono crikveničko jelo, koje podsjeća na bogatu tradiciju ribarstva. S obzirom na to da su iznimno ukusne i kad se ohlade, žene su ih često pripremale muževima kad bi odlazili na more, a prema kazivanjima, njihova veličina odgovara veličini ženske šake.

TORTA FRANKOPAN - crikvenički specijalitet, jedan od podsjetnika na djelovanje knezova Frankopana na crikveničko – vinodolskom području. Recept za tortu je rekonstruiran početkom devedesetih godina 20. stoljeća u Institutu za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu.

KRALJEVICA

DVORAC NOVA KRALJEVICA - izgrađen je polovinom 17. stoljeća kao kasnorenanesansna, bogato opremljena rezidencijalna palača pravokutnog tlocrta s četiri ugaone kule. Nakon uhićenja njegovih graditelja grofa Petra Zrinskog i kneza Frana Krsta Frankopana, dvorac je opustošen, a ponovni procvat doživljava krajem 19. stoljeća, dolaskom Isusovaca, koji nadograđuju drugi kat, te kule ukrašavaju grudobranima. Danas se obnavlja kao multifunkcionalni kulturni centar.

TUNERE - su promatračnice s ljestvama, podizane zbog jedne od najznačajnijih aktivnosti kvarnerskih ribara, tunolova. Zbog pretežno nepristupačne obale i malog broja uvala činilo seto uglavnom mrežama stajačicama "na zabod", u koje se ribe zapletu. Na mjestima zadržavanja tuna u zaljevu ili mjestu njihova prolaska postavljane su stajaće tunolovke (tunere) s promatračnicom za praćenje kretanja jata. Do nje se uspinjalo strmim ljestvama, koso položenim iznad mora. Nalazile su se u uvalama duž cijele obale, a danas su obnovljene kao zaštićeni etnološki spomenik.

LANTERNA KRALJEVICA - kameni svjetionik zapaljen 18. kolovoza 1872. godine u sklopu austrijskog programa sigurnosti plovidbe istočnim Jadranom. Kao i ostali svjetionici iz tog vremena put je na početku označavao upaljenom vatrom. Godine 2006. je obnovljena i ponovno je u funkciji. Proglašena je kulturnim dobrom nacionalnog značaja.

TIRA TIRA - jedinstvena manifestacija u Bakarcu kojom se simulira tradicionalni tunolov. Uzvikom starih ribara „tira...tira...tira...“ aktiviralo se cijelo mjesto u želji da pomognu dobrom ulovu tune. U rekonstrukciji starinskog lova na tune sudjeluju promatrači na tunerama "stražari" i ribari s drvenim brodicama koji love tunu. Cjelokupni događaj prati se s obale i iz drvenih turističkih brodova koji kruže Bakarskim zaljevom. Na kraju događaja pripremaju se tradicijska jela od tune.

NOVI VINODOLSKI

VINODOLSKI ZAKON - donesen 6. siječnja 1288. godine upravo u Novom, tadašnjem Novom Gradu, predstavlja jedan od važnijih srednjovjekovnih europskih pravnih dokumenata i najstariji zakonski tekst pisan hrvatskim jezikom i glagoljicom. Narod je na vlastitom jeziku posredstvom svojih predstavnika iz devet Vinodolskih općina: Novog Grada, Ledenica, Bribira, Grižana, Drivenika, Bakra, Grobnika, Hreljinu i Trsata, popisao svoje pravne običaje. Zanimljive su odredbe o kaznenom pravu i dokaznom postupku, ali i one posvećene ženama i zaštiti njihovog dostojanstva.

FRANKOPANSKI KAŠTEL S KULOM - u kojem je nastao Vinodolski zakon - danas je sačuvan i koriste se dva krila kaštela te jedna kula. Najupečatljivija je kamena KULA KVADRAC ili TURNAC koja nadvisuje obližnje trgove i kuće te se s nje pruža nezaboravan pogled na novljansku okolicu. Visoka je 18 m te ima prizemlje i 4 kata.

OTOČIĆ SV. MARIN - na kojem se nalazi istoimena crkvica iz 17. – 18. stoljeća, a obnovljena početkom 1818. godine. Tu je pronađena mramorna ploča s natpisom u kojem se spominje rimska carica Helena. Na otočiću su se od polovice 17. stoljeća do drugog svjetskog rata nalazile dvije tunere (tunolovke) koje su koristili ribari. Posljednjih godina ponovno je na otočiću postavljena tunera u znak sjećanja na prošlo vrijeme i ribarenje.

MESOPUST - proglašen nematerijalnim kulturnim dobrom Republike Hrvatske. S puno ljubavi sačuvalo se u Novom Vinodolskom bogatstvo običaja, narodnih nošnji, junačke pjesme, pleسا, novljansko kolo i zvuk sopila. Novljanski mesopustni običaji bogati raznolikim pokladnim i ženidbenim događanjima: Mlada Mesopustova, napovidanja četvrtkom, kršćenje Mesopusta - čovjeka od slame, igranje novljanskog kola, obilazak i pozdravljanje Mesopustara grada i gradana, čitanje Žitka – osude Mesopusta, Sprogod- sahrana. Svake godine u zimsko doba po strogo utvrđenom rasporedu održavaju se Mesopustna događanja. Traju tri tjedna i započinju u četvrtak tri tjedna prije čiste srijede - Pepelnice, kojom i završavaju.

OKOLOTOORNO - manifestacija koja se održava srijedom u ljetnim mjesecima, srpnju i kolovozu. Šećući uličicama starog grada posjetitelji uz pomoć mape obilaze znamenitosti. Putem im nude, prezentiraju i prodaju lokalne udruge, umjetnici, obrtnici, poduzetnici, poljoprivredni gospodarstvenici autohtone proizvode i suvenire. Zabavljaju ih glazbenici, kostimirani volonteri – utjelovljeni likovi Frankopana, bana Ivana Mažuranića, Ivane Brlić Mažuranić, te članovi folklornog društva u novljanskoj narodnoj nošnji.

RUŽICA VINODOLA - krajem kolovoza svake godine održava se zanimljiva manifestacija Ružica Vinodola. Nastala je na stoljetnoj tradiciji, još iz vremena vladavine obitelji Frankopan. Priča kaže da se na završetku berbe grožđa među beračicama birala najljepša i najmarljivija beračica – Ružica Vinodola. Ona bi bila ovjenčana vinovom lozom te je na čelu povorke uz zvukove sopila odlazila u Grad.

ŽLAHTINA - autohtona vinska sorta bijelog grožđa u vinodolskom i krčkom vinogorju. Vinodol krije bogatu povijest proizvodnje vina koja seže još u 1299. godinu i dоти се Vinodolskog zakonika. Od sorte žlahtina danas se proizvode nagrađivana vina koja po ocjenama struke konkuriraju najboljim svjetskim vinima.

ČAVLE

GRAD GROBNIK - kaštel sazidan u obliku trokuta iznad Grobničkog polja, gdje borave Iliri, Rimljani, Goti, Franci a od 1225. godine u sustavu je hrvatske države, i to u vlasništvu krčkih knezova Frankopana. U 16. stoljeću udajom Katarine Frankopan za Nikolu Zrinskog Sigetskog prelazi u vlasništvo porodice Zrinski. Spominje se u čuvenom Vinodolskom zakoniku iz 1288. godine. Danas prekrasan svjedok prošlosti, pruža sa svojih zidina pogled na cijelu Grobničtinu i goranske šume. U sklopu kaštela je galerija likovne umjetnosti, zavičajni muzej i artoteka, jedinstvena u Hrvatskoj.

PLATAK - ovaj sportski, rekreativni, planinarski i skijaški centar u neposrednoj je blizini Rijeke. Zbog svog položaja i visine od 1.111 m obiluje snijegom u zimskom periodu te postaje skijaški centar za veliki broj ljubitelja alpskog skijanja. Također je jedno od rijetkih skijališta gdje s vrha žičare (1.363 m) možete uživati u pogledu na more. Noćno skijanje predstavlja posebnu atrakciju. Ljetni period dovodi na Platak mnoštvo izletnika i planinara kojima je to početna stanica za uspon na Snježnik, Risnjak i Guslicu. Osam biciklističkih staza označenih i opisanih u biciklističkoj karti daju dodatnu draž i razlog posjeta Platku. Smještaj i okrepa su mogući u dva planinarska doma otvorena cijele godine.

GROBNIČKI DONDOLAŠI - Grobnik je od početka naseljavanja ovog područja bio stočarski kraj. Kako bi osigurali stoku od divljih zwijeri koje su se tijekom zime spuštale i do naselja, imućniji su vlasnici stada unajmljivali nadničare da obilaze pašnjake i stvarajući buku tjeraju grabežljivce duboko u šumu. Pritom koristili su se zvonom, čegrtaljkama te ostalim priručnim sredstvima. Iako su svojim izgledom djelovali zastrašjuće, ipak je za obavljanje njihovog posla presudan bio zvuk zvana (Dondola), te su ih zvali Dondolaši. Kako su najviše posla imali u rano proljeće, a

to je i vrijeme maškara i karnevala, nerijetko su tako maskirani obilazili i svoja sela. Razvojem i industrijalizacijom ovčarstvo polako stagnira i gubi na značaju, ali običaj 'dondolanja' za vrijeme maškara ostaje.

PALENTEA KOMPIRICA I GROBNIČKI SIR - na predjelu Grobničine poznata je palenta kompirica koja se priprema od kukuruznog brašna i krumpira. Servira se s Grobničkim sirom i uz razna druga jela. Grobnički sir, koji se dobiva iz ovčjega mlijeka a karakterizira ga slanoća, servira se najčešće uz palentu ili kuhanji krumpir. Palenta kompirica i Grobnički sir postali su svojevrsni brand te se svake godine u lipnju održava Festival palente i sira.

KOSTRENA

SOLIN I SOPALJ - na najvišim uzvisinama, povrh Kostrene, smještena je pretpovijesna gradina Solin čija se starost procjenjuje na 4 tisuće godina. Solin je utemeljen još tijekom mlađeg kamenog doba s punim procvatom naselja u bakrenom dobu s obnovom bedema tijekom brončanog doba te u ranom srednjem vijeku. Gradina Sopalj utemeljena je u cilju nadzora Bakarskog zaljeva i grada Bakra tijekom brončanog doba tijekom liburnijske dominacije našim krajevima. Između spomenutih velikih naseobina Solin i Sopalj, nalaze se tragovi manjih osmatračnica s kojih se pruža prekrasan pogled na Kvarner.

ŠPILJE I JAME KOSTRENE - ispod kamenite površine i ispod nogu brojnih posjetitelja i mještana Kostrene nalazi se skroviti podzemni svijet. U Kostreni je

za sada poznato 8 špilja i jama ispred kojih se ističe najdulja Urinjska špilja i najdublja špilja Mali štumbur. Urinjska špilja duga je 115 m i ukupne dubine 24 m te pripada u kategoriju anhijalinih speleoloških objekata. U Urinjskoj špilji nalazi se jezero dubine 15 m. Špilja Mali štumbur duboka je oko 45 m i na svome dnu također ima manje jezerce koje je povezano s morem. Biospeleološkim istraživanjima utvrđene su brojne zanimljive špiljske životinje koje naseljavaju i vodenu i koprenu staništa. Pronađen je mužjak pauka vrste Stalita taenaria te je prvi puta u Hrvatskoj pronađena vrsta pauka Rhode aspinifera opisana i poznata iz Slovenije. Utvrđene su i nove vrste za znanost dosada nepoznate iz drugih špilja, koje će nakon znanstvenog opisa postati endemi Kostrene poput sitnih planktonskih račića iz skupine Calanoida poznatih samo iz jezera Urinjske špilje.

ZELENA KOSTRENA - sajam zdrave hrane na kojem su većina sudionika ekološki certificirani uzgajivači i proizvođači, a oni koji nisu, proizvode po principima ekološke, organske, biodinamičke i permakultурне poljoprivrede. Tržnica se organizira svake druge nedjelje u mjesecu.

KOSTRENSKA TORTA - autohtoni jestivi suvenir Kostrene upakiran u jedinstvenu i originalnu kutiju koju potpisuje hrvatski dizajner Juraj Zigman, također Kostrenjanin. Recept je tajan, a napravljena je od namirnica koje asociraju na ovaj kraj: suhe smokve, mendule, suhe šljive, orehi i maslinovo ulje.

VINODOLSKA OPĆINA

FRANKOPANSKI KAŠTELI - kneževi Frankopani su na području nekadašnje Vinodolske knežije izgradili devet kaštela, čiji su predstavnici bili potpisnici Vinodolskog zakona iz 1288. godine. Na području današnjeg Vinodola nalaze se tri od devet kaštela - Bribir, Grižane i Drivenik, i još jedan iz antičkih vremena - Badanj. Badanj je podignut na temeljima antičke utvrde i gospodario je prodolom što se pruža od srca Vinodola prema moru. Drivenički kaštel najočuvaniji je i najatraktivniji kaštel Vinodola koji je zajedno sa Crkvom Sv. Dujma i Crkvom Sv. Stjepana smješten na brijezu iznad Tribaljskog jezera. Na krševitim liticama koje ovde zovu "grize" izgrađen je grižanski kaštel, po čemu je dobio ime. Danas na slavnu prošlost Grižana podsjećaju samo ostaci zidina grižanskog kaštela. Od nekadašnjeg bribirskog kaštela ostala je sačuvana samo četverokutna kula iz 1302. godine i dio gradskog bedema jer su Bribirci na mjestu nekadašnjeg kaštela u 19. stoljeću izgradili školu i općinsku zgradu.

KUĆA KLOVIĆ - muzejska zbirka posvećena minijaturistu Jurju Juliju Kloviću, u obnovljenoj zgradi nekadašnje škole u Grižanima izgrađenoj 1887. godine. Juraj Julije Klović jedan je od najvećih predstavnika europske i svjetske minijature koji je rođen u Vinodolu 1498. godine. Već u ranoj mladosti odlazi u Italiju, najprije u Veneciju, a zatim u Rim, Mantovu, Firenz i druge grade dove gdje nastaju njegova remek-djela minijature, te se ubrzo nalazi u krugu vodećih umjetnika 16. stoljeća poput Michelangela, Raffaela, El Greca i dr. Djela koja svrstavamo u razdoblje manirizma nalaze se u najvećim galerijama i muzejima svijeta, a u našoj domovini nalazi se samo 'Gloria in excelsis deo'.

BРИБИРСКИ PRISNAC - jedna od prepoznatljivosti Vinodola i Bribira, gastro delicia, naslijede preduka. Prisnac je slana delicija velike nutritivne vrijednosti sačinjen od sira škipavca, slanine i mladog luka. U prošla vremena stari Bribirski prisnac pripremao se i konzumirao prvenstveno u vrijeme „Vazma“, Uskrsnog blagdana. Danas se on kao autohtona bribirska gastro delicija priprema u svim važnijim životnim prigodama Bribiraca, prezentira se i afirmira u sklopu manifestacija i događaja diljem Vinodolske općine ali i šire. On je dio bribirske tradicije, receptura i način pripreme prenosi se iz generacije na generaciju i brižljivo čuva od zaborava.

KAŠETICA PRIMORSKO - GORANSKA

Kašetica primorsko-goranska je brend koji okuplja proizvođače autohtonih proizvoda Primorsko-goranske županije i omogućuje im zajedničku promociju i nastup na tržištu. Mjesto razmjene znanja i okupljanja proizvođača, ali i kreativnih iskoraka srodnih udruga, institucija i građana županije koji promiču ekološku proizvodnju i aktivno kroz rad promoviraju ideje razvoja ekološke svijesti i održivog turizma. Kroz edukaciju javnosti i proizvođača razvija svijest o koristima koje autohtoni proizvodi donose turizmu i time stvaraju poticajnu klimu za razvoj cjelokupnog gospodarstva županije.

Kašetica je ujedno i izložbeno-prodajni prostor u Primorskoj kući u Rijeci u kojem se organiziraju brojne manifestacije, promocije, degustacije, prezentacije, izložbe, edukacije i radionice, a nedavno je otvorena i Kašetica primorsko-goranska u prostorima CPRR-a u Staroj Sušici s raznovrsnom ponudom goranskih proizvoda.

Realizirane su i 4 turističko – tematske ceste što PGŽ čini jedinstvenom u Republici Hrvatskoj:

Cestu sira čini 9 sudionika proizvođača kravljih, ovčjih i kozjih sireva te ostalih prerađevina od mlijeka. Hrvatsko priobalje i otoci imaju dugu tradiciju stočarstva i to prvenstveno ovčarstva. Zbog specifičnih klimatskih uvjeta, posebnosti vegetacije, mnogobrojnih vrsta aromatičnog i ljekovitog mediteranskog, samoniklog bilja na priobalju i otocima, ovčji proizvodi posebnog su okusa. Tome doprinosi i visoka koncentracija soli u tlu te česte posolice koje se odražavaju na strukturu biljnog pokrova, a preko nje i na kakvoću mlijeka odnosno sira. Primorsko – goranska županija može se podićiti s nekoliko autohtonih sireva i to prvenstveno ovčjih – krčki, grobnički, creski te učkarski sir. Među autohtonim srevima je i jedan kravlji i to goranski sir škripavac.

Cestu meda čini 8 sudionika na području cijele PGŽ. Prirodni resursi mora i gorja na području Primorsko-goranske županije jedinstveni su ne samo u Hrvatskoj nego i u svijetu. Na relativno malenom prostoru od 3.500 km², a zahvaljujući bio raznolikosti, ovo područje nudi najkvalitetnije vrste meda - poput meda meduna i meda od kadulje. Interes za pčelarstvo u Primorsko-goranskoj županiji sve više raste, a jedan od razloga za to je izvrsna klima i izražena bio raznolikost. Vrijedno je istaknuti podatak da biljni svijet Primorsko-goranske županije broji više od 2.700 vrsta, po čemu je najbogatija hrvatska županija i jedna od najbogatijih europskih regija.

Danas u Primorsko-goranskoj županiji postoji oko 730 registriranih pčelara s preko 23.000 pčelinjih zajednica te djeluje 14 pčelarskih Udruga i dvije pčelarske Zadruge. Pčelari Primorsko-goranske županije mogu se pohvaliti s izvrsnim medom i pčelinjim proizvodima koji redovito dobivaju visoke ocjene na natjecanjima.

Cestu vina čini 13 sudionika na području zaobalja te na otoku Krku i Rabu. Kultura proizvodnje vina i uzgoja vinove loze u ovoj regiji seže daleko u prošlost, a vjeruje se da su u predimsko doba upravo pripadnici ilirskih plemena nastanjeni na ovom području izumili drvenu bačvu. Ova iznimno bogata i duga vinska povijest imala je svojih uspona i padova, a tisućljetna tradicija vinarstva i vinogradarstva i danas je važna gospodarska grana županije. Stoga ne čudi pravac razvoja temeljen na očuvanju autohtonih vrijednosti – obnovi vinograda i revitalizaciji autohtonih sorata vinove loze čiji jedinstveni proizvodi imaju zasebno mjesto u turističkoj ponudi Kvarnera. Višestruko nagradjivana, vina Primorsko-goranske županije po ocjenama struke konkuriraju najboljim svjetskim vinima - Žlahtina, Sansigot, Jarbola, Belica, Trojišćina ili Stara bakarska vodica.

Cesta plodova gorja uključuje 10 sudionika s područja Gorskog kotara.

Popis proizvođača sira **LAG „VINODOL“**

PTO FRANKULIN

Adresa: Brajde 2, Grad Grobnik, 51219 Čavle
Mob: +385 (0)98 831 833; (0)51 245 531
E-mail: sirana.frankulin@gmail.com

OPG STARACESTA

Adresa: Donji Zagon 21, 51251 Ledenice
Mob: +385 (0)91 546 2432
E-mail: opg.staracesta@gmail.com

Popis proizvođača vina **LAG „VINODOL“**

VINSKA KUĆA PAVLOMIR

Adresa: Pavlomir 2, 51250 Novi Vinodolski
Mob: +385 (0)51 248 296; (0)98 443 439
E-mail: info@pavlomir.hr
www.pavlomir.hr

PZ DOLČINA PAPUTNJAK

Adresa: Paputnjak 158a, 51226 Paputnjak
Mob: +385 (0)51 245 531
E-mail: pz.dolcina@gmail.com

Popis proizvođača meda LAG „VINODOL“

OPG KOMADINA ANTONIO

Adresa: Kralja Zvonimira 29, 51250 Novi Vinodolski
Mob: +385 (0)91 949 6447
E-mail: komadina.antonio@gmail.com

OPG STRIZIĆ DEN

Adresa: Kićeri 32 A, 51253 Bribir
Mob: +385 (0)91 422 5402
E-mail: den.strizic@icloud.com

OPG KRIŠKOVIĆ ANDRIJA

Adresa: Ulica 22. lipnja 44, 51250 Novi Vinodolski
Mob: +385 (0)98 695 339
E-mail: jkriskovic@gmail.com

OPG ŠARAR TIHOMIR

Adresa: Miroši 1 B, 51244 Grizane – Belgrad
Mob: +385 (0)91 544 7290
E-mail: tihomir.sarar@net.hr

OPG ŠIMIĆ MILJENKO

Adresa: Šimići 6, 51242 Drivenik
Mob: +385 (0)95 374 9887
E-mail: miljenkosimiclapis@gmail.com

PZ PČELARSTVO APITRADE

Adresa: Hreljin 136, 51226 Hreljin
Mob: +385 (0)98 172 1502
E-mail: info@apitrade.hr

PČELARSTVO BERTONE

Adresa: Kukuljanovo 202/1, 51227 Kukuljanovo
Mob: +385 (0)91 914 3150
E-mail: denis@todo.hr

OPG „ŽIGA“ JOSIP FILIPOVIĆ

Adresa: Osap 22, 51250 Novi Vinodolski
Mob: +385 (0)99 745 8167
E-mail: filipovicmatija91@gmail.com

PČELARSTVO RUKAVINA

Adresa: Visoće 12, 51219 Buzdohanj
Mob: +385 (0)91 254 4448
E-mail: josip.rukavina@ri.t-com.hr

OPG STIPEĆ ANĐELO

Adresa: Gradac 19, 51253 Bribir
Mob: +385 (0)92 126 7316
E-mail: astipec@yahoo.com

OPG VERA MILINoviĆ

Adresa: Punčenjak 3, 51219 Čavle
Mob: +385 (0)91 738 0626
E-mail: niksamilinovic@gmail.com

OPG SAMARŽIJA MARKO

Adresa: Praputnjak 213 B, 51225 Praputnjak
Mob: +385 (0)98 180 1035
E-mail: samarzija.marko@gmail.com

API KVARNER PZ

Adresa: Jakov Polje 8, 51252 Klenovica
Mob: +385 (0)91 949 6447
E-mail: api.kvarner@gmail.com

OPG BILJMAN MIRO

Adresa: Draga Gornja 47, 51260 Crikvenica
Mob: +385 (0)98 905 8726
E-mail: miro.biljman@gmail.com

OPG BERTONE ELVINA

Adresa: Krasica 269, 51224 Krasica
Mob: +385 (0)91 914 3150
E-mail: denis@todo.hr

OPG „MEDO“, LJUBICA GALOVEC

Adresa: Donja Draga 9 A, 51260 Crikvenica
Mob: +385 (0)95 390 8370
E-mail: opgmedo@gmail.com

OPG „TARANTINO“, JURICA MANESTAR

Adresa: Vukovarska 43, 51260 Dramalj – Crikvenica
Mob: +385 (0)91 610 5773
E-mail: manestar.jurica@gmail.com

OPG PČELARSTVO MARINoviĆ

Adresa: Kamenjak 33, 51244 Grizane
Mob: +385 (0)91 957 3020
E-mail: opg.pcelarstvomarinovic@gmail.com

OPG UREMOViĆ IGOR

Adresa: Ledenice 84 A, 51251 Ledenice
Mob: +385 (0)91 514 5698
E-mail: juria.matia@gmail.com

OPG BOJANAC, NENAD BOJANAC

Adresa: Podgori 1B, 51253 Bribir
Mob: +385 (0)95 388 7344
E-mail: nbojanac@gmail.com

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA BAKRA

Adresa: Primorje 39, 51222 Bakar
 E-mail: info@tz-bakar.hr
 Telefon: +385 (0)51 761 111
 Web: <http://www.tz-bakar.hr>

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA KRALJEVICE

Adresa: Rovina bb, 51262 Kraljevica
 E-mail: info@tzg-kraljevica.hr
 Telefon: +385 (0)51 282 078
 Web: <https://www.tzg-kraljevica.hr/>

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA NOVI VINOĐOLSKI

Adresa: Kralja Tomislava 6, 51250 Novi Vinodolski
 E-mail: info@tz-novi-vinodolski.hr
 Telefon: +385 (0)51 791 171
 Web: <https://www.tz-novi-vinodolski.hr/>

TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE ČAVLE

Adresa: Čavja 17 (Čavle 104), 51219 Čavle
 E-mail: info@tz-cavle.hr
 Telefon: +385 (0)51 549 120
 Web: <https://tz-cavle.hr/>

TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE KOSTRENA

Adresa: Kostrenskih boraca 1A, 51221 Kostrena
 E-mail: info@tzo-kostrena.hr
 Telefon: +385 (0)51 289 207
 Web: <http://tzo-kostrena.hr/>

TURISTIČKA ZAJEDNICA OPĆINE VINOĐOLSKA OPĆINA

Adresa: Bribir 1, 51253 Bribir
 E-mail: info@tz-vinodol.hr
 Telefon: +385 (0)51 248-730
 Web: <https://tz-vinodol.hr/>

IZVORI:

- Turistička zajednica Grada Bakra
- Turistička zajednica Grada Crikvenice
- Grad Kraljevica
- Grad Novi Vinodolski
- Narodni muzej i galerija Novi Vinodolski
- Turistička zajednica Općine Čavle
- Turistička zajednica Općine Kostrena
- Turistička zajednica Općine Vinodolske općine
- Primorsko-goranska Kašetica, Centar za poljoprivredu i ruralni razvoj PGŽ
- Arhiva LAG-a „VINODOL“